

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİ

İKİNCİ BÖLÜM

KABUL EDİLEBİLİRLİK HAKKINDA KARAR

Başvuru No. 28721/09

Dursun ÇOBANOĞLU / Türkiye

Başkan,

Valeriu Grițco,

Yargıçlar,

Stéphanie Mourou-Vikström,

Georges Ravarani,

ve *Bölüm Yazı İşleri Müdür Yardımcısı Vekili*, Milan Blaško'nun katılımıyla Komite olarak 26 Nisan 2016 tarihinde toplanan Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (İkinci Bölüm), 7 Mayıs 2009 tarihli yukarıda belirtilen

© T.C. Adalet Bakanlığı, 2016. Bu gayri resmi çeviri, Adalet Bakanlığı, Uluslararası Hukuk ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü, İnsan Hakları Daire Başkanlığı tarafından yapılmış olup, Mahkeme'yi bağlamamaktadır. Bu çeviri, davanın adının tam olarak belirtilmiş olması ve yukarıdaki telif hakkı bilgisiyle beraber olması koşulu ile Adalet Bakanlığı, Uluslararası Hukuk ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü, İnsan Hakları Daire Başkanlığına atıfta bulunmak suretiyle ticari olmayan amaçlarla alıntılanabilir.

başvuruyu dikkate alarak gerçekleştirdiği müzakerelerin ardından aşağıdaki kararı vermiştir:

OLAYLAR

1. Başvuran, Dursun Çobanoğlu Türk vatandaşı olup, 1956 doğumludur ve Gebze'de ikamet etmektedir. Başvuran, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi ("Mahkeme") huzurunda, İstanbul'da görev yapan Avukat, S. Kadıgil tarafından temsil edilmiştir.

2. Davanın kendine özgü koşulları, başvuran tarafından ifade edildiği üzere, aşağıdaki gibi özetlenebilir.

3. Başvuranın çavuş olarak görev yapan oğlu Murat Çobanoğlu, 22 Temmuz 2004 tarihinde hayatını kaybetmiştir.

4. Askeri Cumhuriyet Savcılığı tarafından resen yürütülen ceza soruşturması sonucunda Murat Çobanoğlu'nun hayatını kaybetmede intiharın söz konusu olduğuna karar verilmiştir.

5. Savcı tarafından toplanan unsurlara göre, Murat Çobanoğlu, Şırnak Beytüşşebap'ta Jandarma Komutanlığı'nda nöbetçi olduğu sırada, sabah saat 03.00 sularında kendisini başından vurarak intihar etmiştir.

6. Diyarbakır Askeri Cumhuriyet Savcılığı, 28 Şubat 2005 tarihinde kovuşturmaya yer olmadığına karar vermiştir. Savcılık, Murat Çobanoğlu'nun intihar ettiği, bu ölümden üçüncü bir kişinin payının veya ceza sorumluluğunun bulunduğunu ortaya koyabilecek herhangi bir unsurun mevcut olmadığı ve askeri mercilere herhangi bir ihmalkârlığın atfedilemeyeceği kanısına varmıştır.

7. Başvuran, kovuşturmaya yer olmadığına dair karara itiraz etmiştir.

8. Diyarbakır Askeri Mahkemesi, 14 Nisan 2005 tarihinde, ek adli bilgi alınmasına karar vermiştir.

9. 8 Haziran 2006 tarihli kararla, Askeri Mahkeme, başvuranın itirazını reddetmiştir. Askeri mahkeme, ceza soruşturmasının yeterince derin şekilde

yürütüldüğü ve toplanan unsurların, savcılığın vardığı sonuçtan başka bir sonuca ulaşılmasına imkân vermediği kanaatine varmıştır.

10. Bu karar, başvurana tebliğ edilmiştir. Başvuran, 1 Aralık 2006 tarihli dilekçe ile, savcılıktan dava hakkında yeniden soruşturma açılmasını talep etmiştir.

11. Belirtilmeyen bir tarihte Savcılık, başvurana, söz konusu ölüm hakkında bir soruşturma yürütüldüğü, soruşturma sonucunda kovuşturmayaya yer olmadığına dair karar verildiği ve ilgilinin itirazının mahkeme tarafından reddedildiği dikkate alındığında, bu talebe olumlu yanıt verilmesine gerek olmadığını bildirmiştir.

12. Başvuranın talebi, 8 Haziran 2006 tarihinde sona eren ceza soruşturmasının sonuçlarını söz konusu edecek nitelikte dosyada yeni herhangi bir unsurun bulunmadığı gerekçesiyle, 12 Kasım 2008 tarihinde ikinci kez verilen kovuşturmayaya yer olmadığına dair kararlarla reddedilmiştir.

13. Başvuran, bu karara itiraz etmiştir.

14. Askeri Mahkeme, 6 Şubat 2009 tarihinde, başvuranın itirazını dayanaktan yoksun olduğu gerekçesiyle reddetmiştir.

ŞİKÂyetLER

15. Başvuran, Sözleşme'nin 2 ve 13. maddelerine atıfta bulunarak, ulusal adli makamlar tarafından kabul edilen intihar savına itiraz etmektedir. Başvuran oğlunun cinayet kurbanı olduğunu ileri sürmektedir.

HUKUKİ DEĞERLENDİRME

16. Başvurunun esasına ilişkin incelemenin özellikle, Mahkeme'ye yalnızca iç hukuk yollarının tüketilmesinin ardından ve iç hukukta kesinleşmiş kararın verildiği tarihten itibaren altı aylık bir süre içinde

başvurulabileceğini belirten, Sözleşme'nin 35. maddesinin 1. fıkrasında belirlenen koşulların bir araya gelmesini gerektirdiğini hatırlatmak gerekmektedir.

17. Altı ay süre kuralı, hukuki güvenliği ve Sözleşme bakımından ihtilaf konusu davaların makul bir sürede incelenmesini sağlamayı amaçlamaktadır. Diğer yandan, bu kural, makamlar ile diğer ilgili kişileri, zaman uzadıkça oluşabilecek belirsizlikten korumayı da hedeflemektedir (*Sabri Güneş/Türkiye* [BD], No. 27396/06, § 39, 29 Haziran 2012). Ayrıca bu kural, olayların tespitini kolaylaştırmaktadır, zira zaman geçtikçe, ileri sürülen hususların hakkaniyete uygun şekilde incelenmesi bağlamında sorunlar ortaya çıkmaktadır.

18. Altı ay süre kuralı, iç hukuk yollarının tüketilmesi çerçevesinde kesinleşmiş kararın verildiği tarihten itibaren işlemektedir (*Paul ve Audrey Edwards/Birleşik Krallık* (kabul edilebilirlik hakkında karar), No. 46477/99, 7 Haziran 2001).

19. Yalnızca olağan ve etkin hukuk yolları dikkate alınabilmektedir, zira bir başvuran, söz konusu şikâyetle ilgili olarak Sözleşme'ye dayanarak etkin bir tazminat ödenmesine karar vermek için gereken güç ya da yetkiye sahip olmayan makam ya da kuruluşlara uygun olmayan veya usulsüz başvurular göndermeye çalışarak, Sözleşme uyarınca uyulması gereken değişmez süreyi reddedemeyecektir (*Fernie/Birleşik Krallık* (kabul edilebilirlik hakkında karar), No. 14881/04, 5 Ocak 2006).

20. Mahkeme'nin yerleşik içtihadı uyarınca, Sözleşme'nin 35. maddesi, genel olarak, karar düzeltme talebi ve yargılamanın yenilenmesini sağlayacak nitelikteki diğer prosedürler gibi olağanüstü hukuk yollarının kullanılmasını gerektirmemektedir (*Kiiskinen/Finlandiya* (kabul edilebilirlik hakkında karar), No. 26323/95, AİHM 1999-V (alıntılar)). Olağan iç hukuk yollarının arasında yer almayan bu tür hukuk yolları, ilke olarak, altı aylık sürenin hesaplanmasında göz önüne alınmamaktadır (AO

« *Ouralmach* »/Rusya (kabul edilebilirlik hakkında karar), No. 13338/03, 4 Eylül 2003).

21. Aynı şekilde, belirli bir süre içermeyen hukuk yolları, belirsizliğe yol açmaktadır ve Sözleşme'nin 35. maddesinin 1. fıkrasında öngörülen altı ay süre kuralını işlemez hale getirmektedir (*Williams/Birleşik Krallık* (kabul edilebilirlik hakkında karar), No. 32567/06, 17 Şubat 2009).

22. Somut olayda Mahkeme, başvuranın oğlunun ölümü hakkında resen ceza soruşturması açıldığını ve soruşturma sonucunda 28 Şubat 2005 tarihinde kovuşturmayaya yer olmadığına karar verildiğini tespit etmektedir. Ek adli bilginin alınması sonucunda, başvuranın bu karara karşı yaptığı itiraz, Askeri Mahkeme'nin 8 Haziran 2006 tarihli kararıyla reddedilmiştir.

23. 8 Haziran 2006 tarihli bu karar, Sözleşme'nin 35. maddesinin 1. fıkrası anlamında altı aylık sürenin başlangıç noktasını teşkil etmektedir.

24. 1 Aralık 2006 tarihinde başvuran tarafından Askeri Cumhuriyet Savcılığı'na sunulan, dava hakkında yeniden soruşturma açılması yönündeki talebin, altı aylık sürenin seyri üzerinde herhangi bir etkisi bulunmamaktadır.

25. Gerçekte, bu tür bir talebi sunabilme imkânı, herhangi bir süre sınırına tabi tutulmamaktadır. Bu talep, Sözleşme'nin 35. maddesinin 1. fıkrası anlamında genel olarak etkin bir hukuk yolu olarak değerlendirilemeyen, yargılamanın yenilenmesi talebiyle doğası gereği bir tutulmaktadır (bk., yukarıda anılan *Williams* kararı).

26. Mahkeme, somut olayda başka bir sonuca varılmasını sağlayacak nitelikte özel herhangi bir koşul tespit etmemektedir. Mahkeme, başvuranın, oğlunun ölümünü çevreleyen koşulların yeniden aydınlatılmasına imkan verecek, yeniden soruşturma yapma yükümlülüğünü ortaya çıkaracak ve dolayısıyla, yeni bir altı aylık sürenin işlemlerini sağlayacak nitelikte herhangi bir unsur sunmadığını saptamaktadır (bk. yukarıda anılan ve kabul edilebilirlik hakkındaki *Williams* kararı, aksi yöndeki kararlar için (*a contrario*), *Hackett/birleşik Krallık* (kabul edilebilirlik hakkında karar) No.

34698/04, 10 Mayıs 2005, *Brecknell/Birleşik Krallık* (kabul edilebilirlik hakkında karar), No. 32457/04, §§ 66-67, 27 Kasım 2007, ve *Yüksel/Türkiye* (kabul edilebilirlik hakkında karar), No. 39445/08, § 25, 8 Ağustos 2008).

27. Başvurunun geç sunulduğu ve Sözleşme'nin 35. maddesinin 1. ve 4. fıkraları uyarınca reddedilmesi gerektiği sonucuna varılmaktadır.

Bu gerekçelerle, Mahkeme, oybirliğiyle,

Başvurunun kabul edilemez olduğuna *karar vermiştir*.

İşbu karar, Fransızca dilinde tanzim edilmiş, ardından 19 Mayıs 2016 tarihinde yazılı olarak tebliğ edilmiştir.

Milan Blaško
Yazı İşleri Müdür Yardımcısı Vekili

Valeriu Grițco
Başkan